

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U004185

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-11-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Панова Альона Олегівна

2. Alona O. Panova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 052

Назва наукової спеціальності: Політологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Політологія

Дата захисту: 15-01-2026

Спеціальність за освітою: Міжнародні економічні відносини

Місце роботи здобувача: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11410

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.15.51, 10.15.55, 11.15.23, 04.41.41

Тема дисертації:

1. Соціально-політичні процеси на Закарпатті: регіональна специфіка, сутнісні характеристики та перспективи трансформації у поствоєнний період
2. Socio-political processes in Transcarpathia: regional specificity, essential characteristics and prospects for transformation in the post-war period

Реферат:

1. Дисертаційну роботу присвячено дослідженню особливостей трансформації соціально-політичних процесів на Закарпатті упродовж 1991–2025 років. Проаналізовано регіональну специфіку та сутнісні характеристики соціально-політичних процесів на Закарпатті упродовж 1991–2025 років. Окреслено перспективи їх розвитку у поствоєнний період. Розроблено періодизацію суспільно-політичних процесів на Закарпатті упродовж 1991–2025 років. Визначено критерії виокремлення періодів соціально-політичного розвитку Закарпаття, до яких відносяться: електоральні процеси; домінування елітних угруповань у краї та формування регіональних політичних режимів; зміна голів держави; реформа децентралізації та зміни в системі місцевого самоврядування. На основі визначених чинників та критеріїв виокремлено такі періоди

розвитку соціально-політичних процесів на Закарпатті: перший: 1991–2004; другий: 2005–2010; третій: 2010–2014; четвертий: 2014–2019; п'ятий: 2019–2025. Досліджено трансформацію регіонального політичного режиму на Закарпатті (1991–2025 роки) та визначено його основні характеристики. Констатовано, що тип регіонального політичного режиму на Закарпатті можна визначити як гібридний з домінуванням у різні періоди розвитку ознак демократичного, авторитарного, олігархічного, патрон-клієнтального режимів. Охарактеризовано перебіг етнополітичних процесів у крестемпоральному вимірі п'яти періодів суспільно-політичного розвитку Закарпаття. Проаналізовано розвиток партійної структури Закарпаття у контексті трьох періодів розвитку партійної системи України: 1991–2004, 2004–2014 та 2014–2025. Досліджено тенденції розбудови громадянського суспільства в регіоні, його структурування та вплив на соціально-політичний розвиток краю. Доводиться, що розбудова громадянського суспільства на Закарпатті має свої особливості, зумовлені як історичними, так і культурними факторами, географічними умовами та соціально-економічною ситуацією. Активний розвиток відчутний у секторі громадських організацій, які мали сильну підтримку серед місцевого населення саме у провідних територіальних громадах та отримали можливість займатися різноманітними соціальними, екологічними та культурними питаннями. У цьому процесі ключову роль відіграють різноманітні етнонаціональні громадські організації, ініціативи, волонтерські рухи та активність місцевих громад. Окреслено перспективи розвитку громадянського суспільства на Закарпатті. Зокрема, передбачається, що вони будуть пов'язані з важливими соціальними, політичними та економічними змінами, які відбуваються в Україні загалом, а також у контексті специфіки цього поліетнічного та полікультурного регіону.

2. The dissertation is devoted to the study of the transformation of socio-political processes in Transcarpathia during 1991–2025. The regional specificity and essential characteristics of socio-political processes in Transcarpathia throughout this period are analyzed. The prospects for their development in the post-war period are outlined. A periodization of socio-political processes in Transcarpathia from 1991 to 2025 has been developed. The criteria for distinguishing periods of socio-political development in the region have been identified, including: electoral processes; the dominance of elite groups in the region and the formation of regional political regimes; changes of heads of state; the decentralization reform and changes in the system of local self-government. Based on the identified factors and criteria, the following periods of socio-political development in Transcarpathia have been distinguished: the first period (1991–2004); the second (2005–2010); the third (2010–2014); the fourth (2014–2019); and the fifth (2019–2025). The transformation of the regional political regime in Transcarpathia (1991–2025) has been examined, and its main characteristics have been identified. It is established that the type of regional political regime in Transcarpathia can be defined as hybrid, with the dominance – at different stages – of features characteristic of democratic, authoritarian, oligarchic, and patron-client regimes. The study characterizes the dynamics of ethno-political processes across the five periods of socio-political development of Transcarpathia. The development of the party structure of Transcarpathia is analyzed in the context of the three periods of the evolution of Ukraine's party system: 1991–2004, 2004–2014, and 2014–2025. Trends in the development of civil society in the region, its structuring, and its impact on socio-political development are examined. The study demonstrates that the development of civil society in Transcarpathia has its own particularities, shaped by historical and cultural factors, geographical conditions, and the socio-economic situation. Significant growth has been most evident in the sector of public organizations, which enjoyed strong support among the local population, particularly in leading territorial communities, and were able to engage in various social, environmental, and cultural issues. In this process, a key role is played by diverse ethnonational public organizations, initiatives, volunteer movements, and local community activity. The prospects for the further development of civil society in Transcarpathia are outlined. In particular, it is anticipated that these prospects will be closely linked to major social, political, and economic changes taking place in Ukraine as a whole, as well as to the specificities of this multiethnic and multicultural region.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0121U111321

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Панова А. «Регіональні» політичні партії Закарпаття (1991–2020): причини виникнення та вплив на політичний розвиток краю. Вісник Львівського університету: Серія філософсько-політологічні студії. 2025. Випуск 58. С. 376–383.
- 2. Панова А. Періодизація розвитку соціально-політичних процесів на Закарпатті (1991–2025). Актуальні проблеми філософії та соціології. 2025. № 53. С. 239–245.
- 3. Панова А. Вплив соціально-політичних процесів після Революції Гідності в Україні на регіональний розвиток Закарпаття. Вісник Львівського університету: Серія філософсько-політологічні студії. 2025. Випуск 59. С. 360–366.
- 4. Панова А. Регіональний політичний режим: основні критерії політичної оцінки динаміки та особливостей впливу на соціально-політичні процеси на Закарпатті. Науковий журнал «Регіональні студії». 2025. № 41. С. 78–83.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами: 0121U111321

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Палінчак Микола Михайлович

2. Mykola M. Palinchak

Кваліфікація: д.політ.н., професор, 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9990-5314

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57444960100;
<https://www.webofscience.com/wos/author/record/26575525>

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Климончук Василь Йосифович

2. Vasyl Y. Klymonchuk

Кваліфікація: д.політ.н., професор, 23.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0257-3481

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/scholar?hl=uk&as_sdt=0%2C5&q=

Повне найменування юридичної особи: Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ляшенко Олексій Олексійович

2. Oleksii O. Liashenko

Кваліфікація: к.і.н., н.с, 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4348-1655

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=ASr8I0EAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України

Код за ЄДРПОУ: 16394076

Місцезнаходження: вул. Генерала Алмазова, Київ, 01011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Токар Маріан Юрійович

2. Marian Y. Tokar

Кваліфікація: к.і.н., доцент, 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8426-4481

Додаткова інформація: ResearcherID: JNS-9170-2023;
https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=uz_jhZIAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зан Михайло Петрович

2. Mykhailo P. Zan

Кваліфікація: к.і.н., доцент, 07.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8967-0083

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57387539100;
<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=f67Y2fIAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Остапець Юрій Олександрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Остапець Юрій Олександрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Сабов Вікторія Іванівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна